

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КОНТРОЛІНГ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»

Галузь знань	07 – Управління та адміністрування	Освітній рівень	Другий (магістерський)
Шифр і назва спеціальності	072 – Фінанси, банківська справа та страхування	Семестр	2
Назва освітньої програми	Фінанси, банківська справа та страхування	Тип дисципліни	вибіркова
Факультет	Економіки та менеджменту	Кафедра	Фінанси, банківська справа та підприємництво

Обсяг:

За видами занять:

Кредитів ECTS	Годин	Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	Вид контролю
4	120	36	-	18	-	66	залік

ВИКЛАДАЧ

Єлецких Світлана Яківна, svetlana.eleckyh@gmail.com

Доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри «Фінанси, банківська справа та підприємництво».

Досвід роботи більше 27 років.

Автор понад 138 наукових та навчально-методичних праць.

Провідний лектор з дисциплін: «Методологія та організація наукових досліджень», «Фінансовий менеджмент»,

«Бізнес-діагностика та управління бізнес-діяльністю», «Управління фінансовою санацією», «Контролінг в системі фінансового управління підприємством»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Дисципліна спрямована на створення необхідних умов для підвищення професійної майстерності суб'єктів господарювання щодо управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах нестабільності як зовнішніх, так і внутрішніх чинників.
Мета та цілі	Метою дисципліни є вивчення теоретичних і практичних аспектів контролінгу як необхідного елементу системи фінансового управління підприємством, набуття навичок з використання загальних і методологічних принципів концепції управління діяльністю підприємства на шляху максимально ефективного досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства.
Формат	Лекції (очний, заочний формат), практичні заняття (очний, заочний формат), консультації (очний, заочний формат), підсумковий контроль – залік (очний, заочний формат)

Переквізити	Загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (Фінансовий менеджмент в сфері бізнесу, Інвестування, Фінанси, Фінанси підприємств, Страхування, Фінансовий аналіз, Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва та ін.)
Пореквізити	Знання з дисципліни «Контролінг в системі фінансового управління підприємством», у разі її вибору, можуть бути використані під час написання кваліфікаційної магістерської роботи за умов відповідності до її теми.

Компетенції відповідно до освітньо-професійної програми

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 3.** Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 4.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 5.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетенції (СК)

- СК 1.** Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
- СК 2.** Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
- СК 3.** Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК 4.** Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК 6.** Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК 7.** Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК 8.** Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання (ПРН)

- ПРН 1.** Використовувати фундаментальні закономірності розвитку ФБСС у поєднанні з управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
- ПРН 2.** Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- ПРН 3.** Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
- ПРН 4.** Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері ФБСС.
- ПРН 6.** Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.
- ПРН 7.** Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
- ПРН 8.** Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.
- ПРН 9.** Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- ПРН 10.** Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання
- ПРН 11.** Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.
- ПРН 12.** Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері ФБСС та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

Вимоги викладача.

Здобувач зобов'язаний відвідувати всі лекційні та практичні заняття згідно розкладу, не спізнюватись, дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною та додатковою літературою, з інформацією на електронних носіях і в Інтернет-ресурсах. За умов пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття за наявності допуску викладача. З метою оволодіння високим рівнем якості освіти з дисципліни необхідно регулярно відвідувати та готуватись до занять.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 1 Лекція 2	Сутність контролінгу. Поняття системи контролінгу. Функції контролінгу.	Практичне заняття 1	Підприємство як складна динамічна система. Місце підсистеми контролінгу в організаційній структурі. Поняття системи контролінгу (з огляду на різні концепції останнього). Головна мета і задачі контролінгу (з огляду на різні концепції).	самостійна робота	Зв'язок планування та контролю. Контролінг як інструмент підвищення ефективності управлінської діяльності на підприємстві та місце бюджетування у комплексі контролінгових функцій
Лекція 3	Облікова функція контролінгу. Управлінський облік.	Практичне заняття 2	Контрольні показники системи контролінгу. Розрахунок прибутку на основі сум покриття. Контролінг в реалізації функцій аналізу і контролю, як похідних від облікової функції. Методи аналізу відхилень. Класифікація відхилень. Визначення причин відхилень.		Варіанти взаємозв'язку фінансового і управлінського обліку. Методи виявлення і аналізу відхилень, визначати причини останніх.
Лекція 4 Лекція 5	Функція інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень	Практичне заняття 3	Етапи інформаційного менеджменту: збір інформації, управління інформацією, збереження інформації, аналіз інформації, надання інформації. Система інформаційних потоків. Вимоги до інформації.		Системи моделей підтримки прийняття управлінських рішень. Організація інформаційного забезпечення контролінгу.
Лекція 6	Координаційно-інтеграційна функція контролінгу.	Практичне заняття 4	Поняття системи. Складні динамічні системи. Особливості функціонування складних динамічних систем (СДС). Ознаки підприємства як СДС. Поняття координації і інтеграції. Координаційно-інтеграційна функція як системотворча функція контролінгу.		Особливості функціонування складних динамічних систем. Основні вимоги до контролера як до суб'єкту координації та інтеграції
Лекція 7 Лекція 8	Фінансовий контролінг.	Практичне заняття 5	Завдання фінансового контролінгу. Забезпечення ліквідності як головне завдання фінансового контролінгу. Структурна підтримка ліквідності. Поточне забезпечення ліквідності. Основні елементи фінансового контролінгу. Планування в системі фінансового контролінгу. Інструменти фінансового контролінгу.		Фінансовий контролінг і фінансове планування. Зв'язок контролінгу і фінансового менеджменту.
Лекція 9	Контролінг планування фінансово-господарської діяльності підприємств. Бюджетування.	Практичне заняття 6	Контролінг планування фінансово-господарської діяльності підприємств. Бюджетування як процес розробки і формування планових бюджетів. Застосування різних принципів планування в залежності від характеру і змісту діяльності на підприємстві. Ціль та основні задачі бюджетування.		Бюджетування як інструмент випереджаючого контролю. Зарубіжний досвід у сфері планування прибутку.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційні і практичні заняття укомплектовано наступним обладнанням:

Мультимедійний проектор VE303G NEC, Ноутбук SAMSUNG 540U (NP540U3C), Ноутбук ASUS 420M (RX46U3C), БФП Canon i-SENSYS MF4410, Колонки incredible sound R 215, системний блок Intel Atom D525, монітор lg e1940s monitor,

Проекційний екран, ОС Windows 7, пакет офісних програм Microsoft office 2016, вільний доступ до Wi-Fi,

Система дистанційного навчання і контролю <http://www.dgma.donetsk.ua/tsdzo-golovna.html>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Брітченко І.Г. Контролінг : навч. посіб. / І. Г. Брітченко, А. О. Князевич. – Рівне : Волинськіобереги, 2015. – 280 с.
2. Давидович І. Є. Контролінг: навч.посіб./ І.Є. Давидович. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 552 с.
3. Садченко О.В. Контролінг: навч. –метод. посіб. / О.В.Садченко, Н.С. Нічитайлова. – Одеса : Одеський національний університет імені І.І. Мечникова. – 2013. – 172 с.
4. Оліфіров ОВ. Контролінг інформаційної системи підприємства: Монографія. - Донецьк: ДонДУЕТ, 2003. - 325 с.
5. Ткаченко А.М. Контролінг в системі управління промисловим підприємством: Монографія / Запорізька держ. інженерна академія. - Запоріжжя: Видавництво Запорізької держ. Інженерної академії, 2006. - 194с.
5. Фольмут Х.И. Инструменты контроллинга от А до Я. Пер. с нем. / Под ред. М.А. Лукашевича, Е.Н. Тихоненковой. —М.: Финансы и статистика, 2001. —288с.
6. Маркетинговий контролінг: теорія та методологія / Л.В. Балабанова, О.О. Гасило; Донецький держ. ун-т економіки і торгівлі ім. М.Туган-Барановського. - Донецьк: ДонДУЕТ, 2006. - 220 с.

Додаткова

1. Скоун Т. Управленческий учет / Пер. с англ. под ред. Н.Д. Эриашвили. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 2007. – 179 с.
2. Сухарева Л.А., Петренко С.Н. Контроллинг – основа управления бизнесом. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2002. – 208 с.
3. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2008. – 412 с. (Контролінг та його роль у санації підприємств, С. 32 – 71).
4. Томпсон А.А, Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратеги. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 2008. – 576 с.
5. Управленческий учет: Учебное пособие / Под ред. А.Д. Шеремета. – 2-е изд., испр. – М.: ИД ФБК-ПРЕСС, 2009. – 512 с.
6. Хасси Д. Стратегия и планирование / Пер. с англ. Под ред Л.А. Трофимовой. – СПб: Питер, 2007. – 384 с.
7. Хомбург К. Процесс самоутверждения контроллинга: взгляд специалиста по маркетингу // Проблемы теории и практики управления. – 2002. - №6. – С. 88 – 90.

Web-ресурси

1. <http://www.nbu.gov.ua>.
2. <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. <http://ukrstat.gov.ua>

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

Підприємство як складна динамічна система. Системна концепція та концепція інтеріоризації/експансії контролінгу. Функція обліку як одна з перших функцій контролінгу. Системи "Директ-костінг" та "Стандарт-костінг". Контрольні показники системи контролінгу. Місце інформаційної функції контролінгу в системі забезпечення прийняття управлінських рішень. Система інформаційних потоків. Поняття системи. Складні динамічні системи. Координаційно-інтеграційна функція як системотворча функція контролінгу. Фінансовий контролінг в системі видів контролінгу за напрямками діяльності. Забезпечення ліквідності як головне завдання фінансового контролінгу. Планування в системі фінансового контролінгу. Контролінг планування фінансово-господарської діяльності підприємств. Бюджет як оперативний фінансовий план діяльності суб'єктів господарювання у короткостроковому періоді.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для оцінювання успішності студента	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Нарахування балів
	90-100	A	відмінно	
	81-89	B	добре	
	75-80	C		
	65-74	D	задовільно	
	55-64	E		
	30-54	FX		
0-29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- написання модульних контрольних робіт та підсумкової модульної роботи: 50 % семестрової оцінки;
- практичні заняття: 25% семестрової оцінки;
- самостійна робота: 25% семестрової оцінки

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності ДДМА: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту звертатись до завідувача кафедри фінансів, банківської справи та підприємництва.

Силабус за змістом відповідає робочій програмі навчальної дисципліни